

1. godišnja konferencija **CROSTO** opservatorija
MJERENJE ODRŽIVOSTI TURIZMA U PRAKSI

29. studenog 2018.
Kuća Europe, A. Cesarca 4, Zagreb, Hrvatska

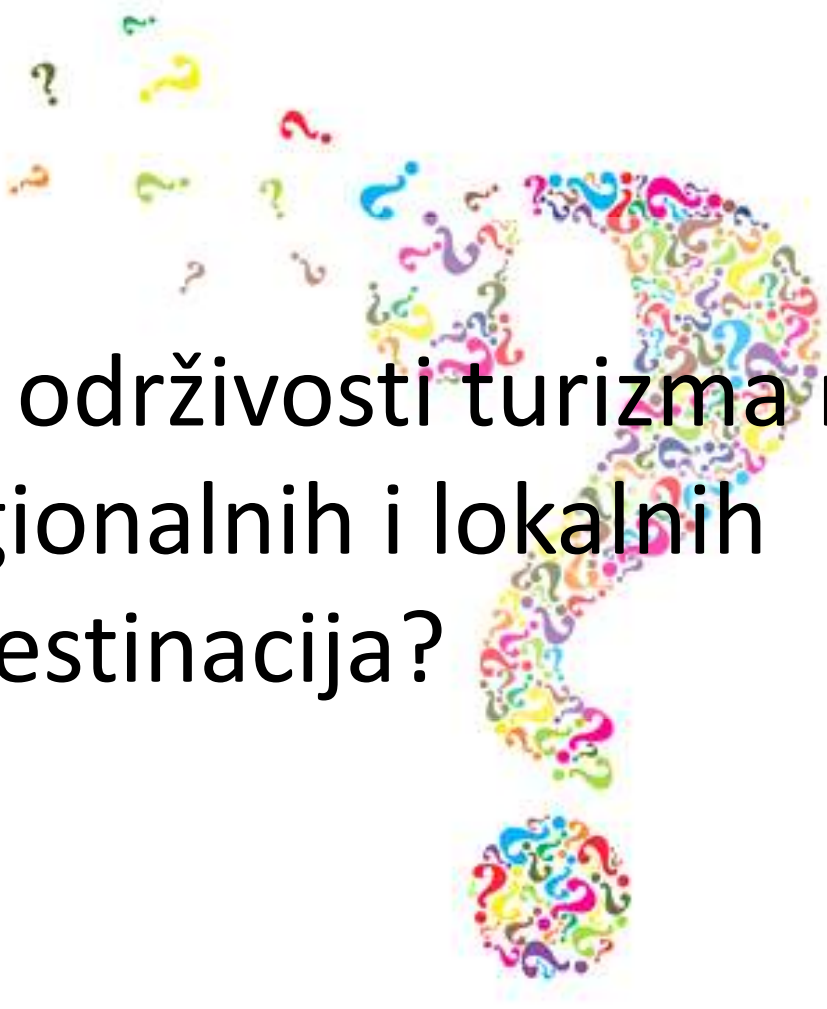
Uspostava pokazatelja održivosti turizma na regionalnoj i lokalnoj razini – iskustva CROSTO opservatorija

Dr.sc. Izidora Marković Vukadin

Istina o održivosti

- Mihalič (2016) navodi da postoje tri zahtjeva ili faze održivog turizma:
 - spoznaja (eng. awareness),
 - program djelovanja ili rada (eng. agenda)
 - konkretno djelovanje ili akcija (eng. action)

- Međutim, spoznaje nedostaje, programi se temelje na željama, a produkti aktivnosti učestalo nisu poznati

Što znamo o održivosti turizma na razini regionalnih i lokalnih destinacija?

Za više saznanja o održivosti nužno je...

- Određivanje zajedničke metodologije mjerenja pokazatelja
- Institucionalno organiziranje dionika
- Podizanje razine javne svijesti o značaju mjerenja
- ... osnivanje Opservatorija održivosti turizma

Što je CROSTO?

- CROSTO predstavlja dugoročni projekt Instituta za turizam pokrenut u suradnji sa UNWTO, uz financijsku potporu MINT.
- CROSTO je jedan od već sada 24 opservatorija održivog razvoja turizma u svijetu koji zajedno čine tzv. INSTO mrežu pod pokroviteljstvom UNWTO-a.

Koristi CROSTO-a

- ✓ Alat za informirano upravljanje
- ✓ Organiziran sustav podataka za mjerenje održivosti turizma
- ✓ Bolja suradnja dionika u destinaciji
- ✓ Zajednička i usporediva metodologija na nacionalnoj i međunarodnoj razini

- ✓ Unaprjeđenje kvalitete života lokalne zajednice
- ✓ Unaprjeđenje kvalitete iskustva gostiju

Faze razvoja Opservatorija

Odabir pokazatelja –
ETIS +UNWTO

Preliminarno izvješće i
prijava UNWTO-u

Mjerenje održivosti
turizma na regionalnoj
razini temeljem
odabranih pokazatelja
- NUTS2- Jadranska
Hrvatska

Analiza uspješnosti
mjerenja

Mjerenje održivosti
turizma na lokalnoj
razini – 6 pilot
destinacija – Rovinj,
Mali Lošinj, Novalja,
Hvar, Ston i Dubrovnik

Odabrani bazni CROSTO pokazatelji

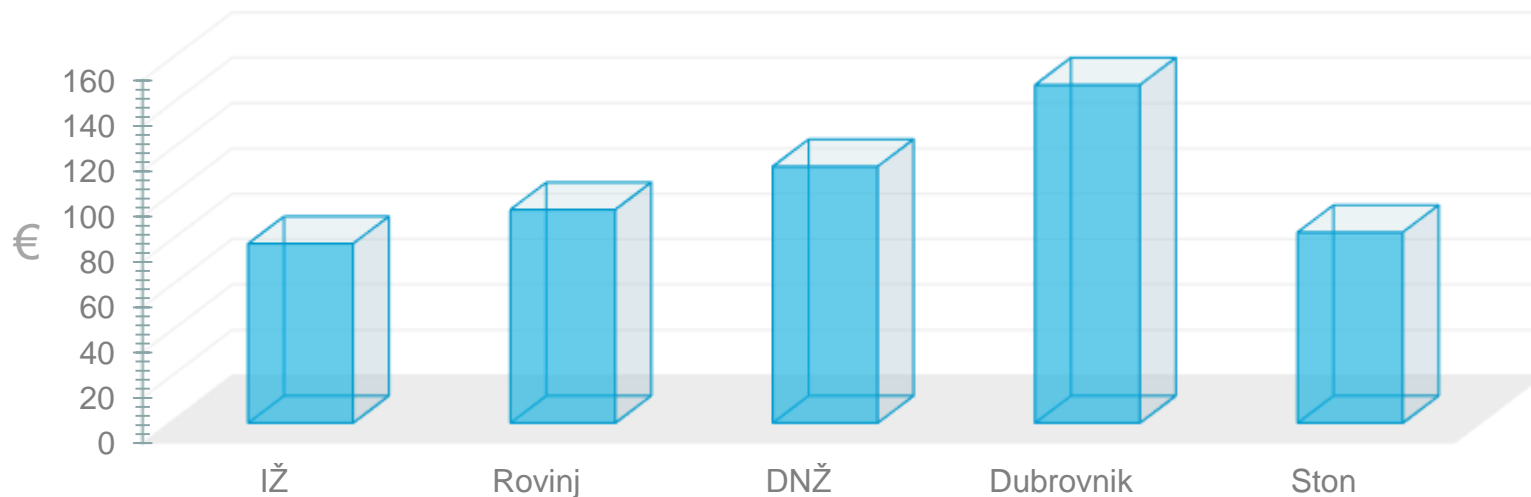
	UNWTO obavezna područja	ETIS područje
Broj turističkih noćenja (komercijalnih i nekomercijalnih) na stotinu stalnih stanovnika	Lokalno zadovoljstvo turizmom	C Socijalni i kulturni utjecaji
Udio stalnog stanovništva destinacije koje je zadovoljno turizmom		
Udio turista koji su zadovoljni svojim cjelokupnim iskustvom u destinaciji		A Upravljanje destinacijom
Postotak ponovljenih/stalnih turista u destinaciji		
Udio turističkih poduzeća koja koriste sustave dobrovoljnog certificiranja/označavanja ekološkog poslovanja		
Broj turističkih noćenja u komercijalnom smještaju	Ekonomске dobrobiti destinacije	B Ekonomске vrijednosti
Izravna zaposlenost u turizmu kao udio ukupne zaposlenosti u destinaciji		
Postotna godišnja bruto popunjenost smještajnih kapaciteta	Zaposlenost	
Prosječna dnevna potrošnja turista u eurima	Sezonalnost turizma	
Potrošnja energije turista u odnosu na potrošnju energije stalnog stanovništva	Upravljanje energijom	D Okolišni utjecaji
Potrošnja vode turista u odnosu na potrošnju vode stalnog stanovništva	Upravljanje vodama	
Postotak otpadnih voda destinacije tretiranih do najmanje sekundarne razine prije ispuštanja	Obrada otpadnih voda	
Proizvodnja komunalnog otpada turista u odnosu na proizvodnju komunalnog otpada stalnog stanovništva	Upravljanje krutim otpadom	
Udio destinacijskog područja izvan stalnih naselja na kojem su izgrađeni objekti ugostiteljsko-turističke namjene	Kontrola razvoja	
Udio destinacijskog područja unutar građevinskog područja naselja na kojem su izgrađeni objekti ugostiteljsko-turističke namjene	Kontrola razvoja	

Koraci u provedbi mjerenja na lokalnoj razini

- ⇒ **Imenovati lokalnog koordinatora** – predložimo osobu zaposlenu u TZ (radi na mjerenjima dio radnog vremena) ili iz Grada/Općine
- ⇒ **Upoznati ‘pružatelje’ podataka s inicijativom i njihovim ulogama** – organizirati inicijalni sastanak s uključenim dionicima (gradski/županijski upravni odjeli, TZ, ponuđači smještaja, HEP, komunalno poduzeće, itd.)
- ⇒ **Formirati Lokalnu radnu skupinu dionika** – dionici uključeni u mjerenja
- ⇒ **Odabrati dodatne indikatore održivosti** – povrh baznih indikatora, odlučiti da li i koje dodatne indikatore mjeriti u destinaciji (ETIS i/ili drugi)
- ⇒ **Krenuti s mjerenjem** – provesti mjerenje, analizu
- ⇒ **Pohrana podataka** – omogućuje lakšu provedbu mjerenja te kontinuitet

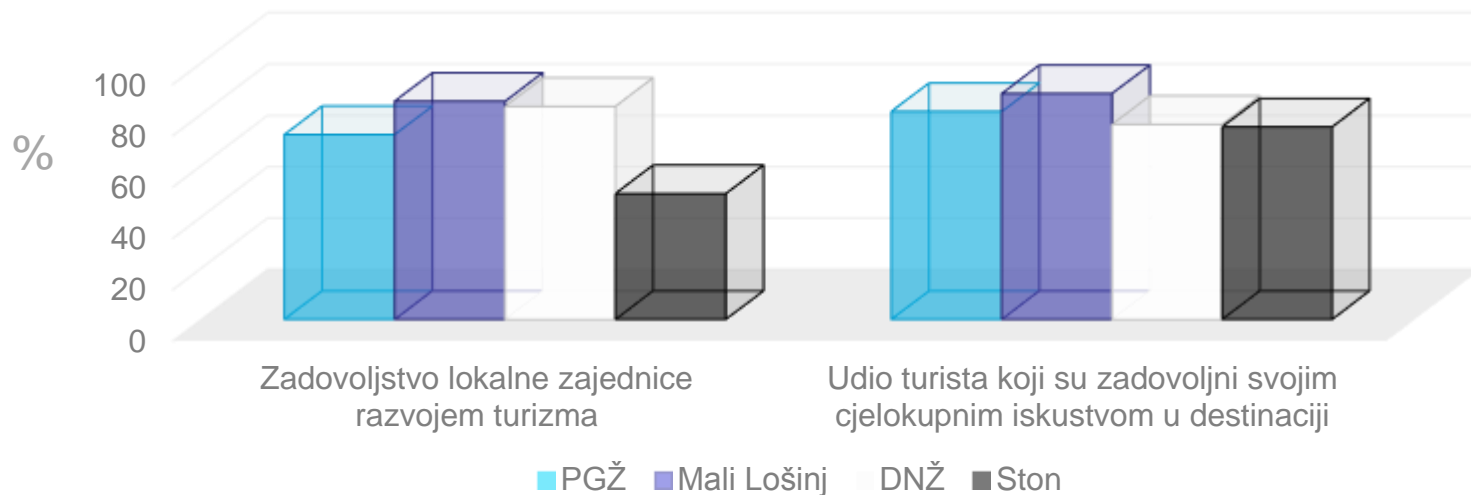
Regionalna i lokalna razina mjerenja

Prosječna dnevna potrošnja turista u eurima

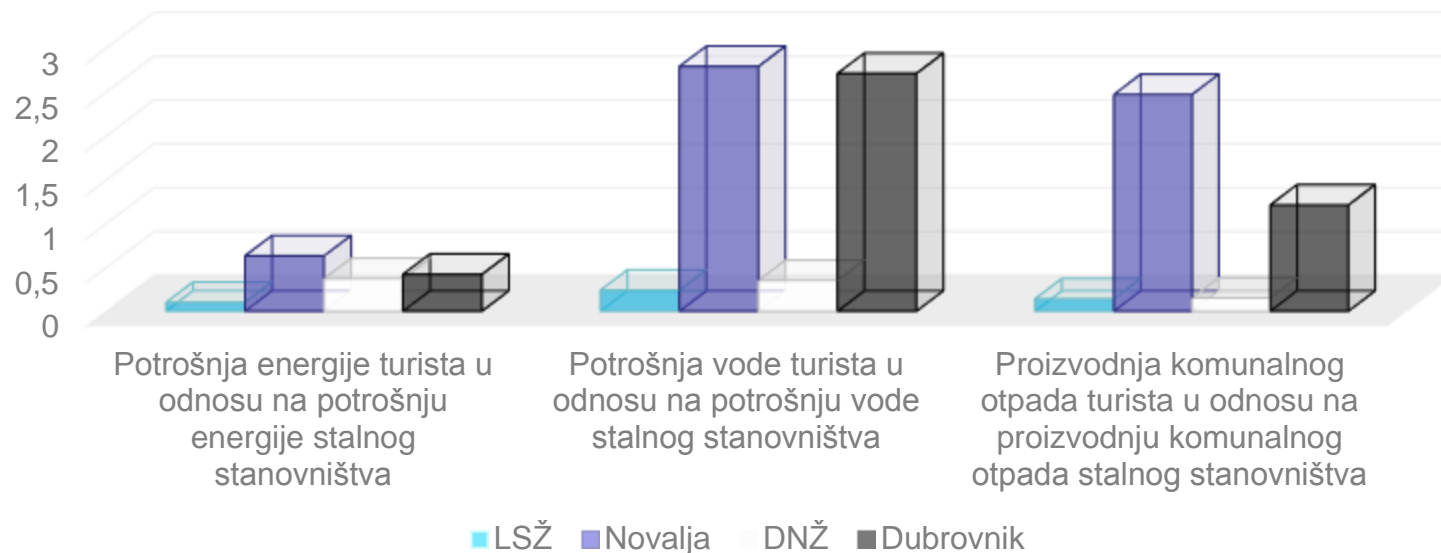
Regionalna i lokalna razina mjerenja

Odabrani socijalni pokazatelji

Regionalna i lokalna razina mjerenja

Odabrani okolišni pokazatelji

Osnovni zaključci procesa uspostave

- ✓ Motivirani lokalni koordinator najvažniji je element uspješnog mjerenja
- ✓ Posao lokalnog koordinatora je olakšan ako je to osoba koja ima "upravljačku moć" - na primjer, zamjenik gradonačelnika ili direktor turističke zajednice
- ✓ Lokalni koordinator i drugi dionici trebaju imati precizne smjernice za proces prikupljanja podataka i izračuna pokazatelja

Moguća unapređenja procesa

• Unapređenja sustava

- Uspostava kontinuirane suradnje
- Izrada jasnih smjernica za metodologiju prikupljanja podataka
- Adekvatno vrednovanje uključivanja destinacija u proces mjerenja
- Korištenje eVisitora kao analitičke podloge za druge sektore
- Stabilnost sustava i aktualizacija podataka

• Unapređenje pokazatelja

- Uključivanje nekomercijalnog smještaja
- Kontinuirano povećanje preciznosti
- Prilagodba za kontinentalne destinacije
- Jasna strukturiranost podataka

Željena budućnost

Regionalni CROSTO centri –
Rovinj, Lošinj, Novalja, Hvar, Ston, Dubrovnik

‘Train the trainer’ sustav –
diseminacija metodologije i znanja

CROSTO mreža –
lokalni punktovi u cijeloj zemlji

CR **STO**

Zahvaljujem na pažnji!

izidora.markovic@iztzg.hr

